

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Лоханова Н. О. _____

_____ (підпис)
«___» _____ 2018 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік та контроль реалізації товарів та послуг:
теорія, практика та перспективи розвитку
(на прикладі ТОВ «АДІС-АВТО»)»
(назва теми)

Виконавець:

студент Центру заочної форми навчання
Обнявко Владислав Олександрович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Сиротенко Наталія Анатоліївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

АНОТАЦІЯ

Обнявко В.О., «Облік та контроль реалізації товарів та послуг: теорія, практика та перспективи розвитку (на прикладі ТОВ «АДІС-АВТО»)»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
за магістерською програмою «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес обліку та контролю реалізації товарів та послуг у ТОВ «АДІС-АВТО».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти сутності, класифікації та оцінки товарів і послуг, обліку та контролю реалізації товарів та послуг, організаційно-методичні особливості обліку товарів і послуг згідно національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Проаналізовано основні показники діяльності ТОВ «АДІС-АВТО» за 2012-2017 роки, розглянуто питання обліку та контролю реалізації товарів та послуг на підприємстві, виявлені недоліки в системі обліку та контролю.

Запропоновано рекомендації щодо удосконалення аналітичного обліку доходів та витрат, що пов'язані з реалізацією товарів та послуг, управлінської звітності, внутрішнього контролю, прогнозування показників діяльності підприємства за допомогою трендового аналізу.

Ключові слова: товари, послуги, облік, контроль, процес реалізації, економіко-математичні моделі.

ANNOTATION

Obniavko V., «Accounting and control of the sale of goods and services: theory, practice and development prospects (on the basis of ADIS-AUTO Ltd.)»
Qualifying work for obtaining an educational master's degree in a specialty
071 «Accounting and taxation»
for the master's program «Accounting and taxation of business activities».
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

The Master's qualification work consists of three chapters. Object of research – the process of accounting and control of the sale of goods and services at the ADIS-AUTO Ltd.

The theoretical aspects of the essence, classification and evaluation of goods and services, accounting and control of the sale of goods and services, tasks and principles of the sale of goods and services, features of accounting for goods and services in accordance with national and international accounting standards are considered in qualification work.

The key performance indicators of the ADIS-AUTO Ltd. in 2012-2017 are analyzed, the organization of accounting and control of sale of goods and services at the enterprise are examined, deficiencies in the accounting and control system are identified.

Recommendations for the improvement of analytical accounting of expenses for sales, management reporting and inner control at ADIS-AUTO Ltd., the use of trend analysis for forecasting the performance of the ADIS-AUTO Ltd. are proposed.

Keywords: goods, services, the accounting, the control, accounting of sales, economic and mathematical models.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ	6
1.1. Сутність, класифікація та види оцінки в процесі реалізації товарів та послуг.....	6
1.2. Загальні принципи організації обліку реалізації товарів та послуг.....	21
1.3. Облік реалізації товарів та послуг згідно з національними та міжнародними стандартами.....	35
1.4. Проблемні аспекти системи обліку реалізації товарів та послуг в сучасних економічних умовах.....	38
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ У ТОВ «АДІС-АВТО» ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	47
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «АДІС-АВТО».....	47
2.2. Діюча система обліку реалізації товарів та послуг у ТОВ «АДІС-АВТО».....	56
2.3. Перспективи розвитку системи обліку реалізації товарів та послуг у ТОВ «АДІС-АВТО».....	77
РОЗДІЛ 3. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ	87
3.1. Концептуальні основи контролю реалізації товарів та послуг.....	87
3.2. Система контролю реалізації товарів та послуг у ТОВ «АДІС-АВТО» та напрями удосконалення.....	91
3.3. Аналіз реалізації товарів та надання послуг.....	94
3.4. Застосування методів економіко-математичного моделювання для цілей підвищення ефективності діяльності підприємства...	102
ВИСНОВКИ	110
Список використаних джерел	118
Додатки	129

ВСТУП

Актуальність теми. Ефективне управління господарською діяльністю підприємства передбачає створення належного інформаційного забезпечення, що є об'єктивною основою під час формування якісної системи управління, спрямованої на досягнення стабільного фінансового стану.

Одним із ключових показників підприємства, що визначає ефективність його діяльності, є фінансовий результат від реалізації товарів та послуг, адже фінансові результати є основою для інвестиційного розвитку підприємства, розширення його діяльності та забезпечення вигідної позиції серед конкурентів відповідної галузі.

Торгівля як складова економічної системи країни забезпечує зайнятість її населення, збалансованість виробництва та споживання, задоволення попиту споживачів в різноманітних товарах, сприяє підвищенню ефективності економічних зв'язків між галузями народного господарства, обумовлює стійкість грошового обігу і бере активну участь у формуванні державного бюджету. Сьогодні основними формами торгівлі є оптова та роздрібна. Багатоаспектність взаємодії роздрібною торгівлі з усіма галузями економіки та інститутами суспільного життя, зміни обсягу циркулюючої в її каналах товарної маси, посилення впливу зовнішніх і внутрішніх дестабілізаційних факторів на результати господарювання підприємств, їх конкурентоспроможність та перспективи сталого економічного розвитку потребують реформування наявних і пошуку нових ефективних інструментів управління комерційною діяльністю підприємств роздрібною торгівлі. В цьому контексті дедалі більшої актуальності набуває проблема створення якісної системи інформаційної підтримки управління, яка дасть змогу будь-якій управлінській ланці отримувати об'єктивну і своєчасну інформацію за будь-яким напрямом продажу товарів в режимі реального часу. Вирішальну роль у розв'язанні цієї проблеми відіграє удосконалення теоретичних, організаційно-методичних та прикладних аспектів обліку реалізації товарів та послуг.

Вагомий внесок у розвиток теорії, методології та організації обліку товарних операцій в підприємствах роздрібною торгівлі внесли такі вітчизняні вчені, як З.Л. Бандура, В.І. Бачинський, О.М. Брадул, Т.А. Бутинець, Ю.А. Верига, Н.Н. Грабова, В.Г. Горелкін, Л.М. Котенко, А.М. Кузьмінський, Н.А. Рудецька, О.В. Сапоговська, а також такі представники зарубіжної наукової школи, як Х. Андерсон, С.І. Волков, Д. Колдуелл, Н.С. Макарова, Б. Нідлз, А.Ш. Моргуліс, В.Ф. Палій, В.В. Патров, В.І. Подольський, Ю.А. Ратміров, Я.В. Соколов, Й.А. Шумпетер. Окремі організаційно-методичні аспекти бухгалтерського обліку реалізації товарів в контексті сучасної маркетингової політики, бонусних програм і знижок, документування товарних операцій на етапі первинного обліку, їх відображення на рахунках обліку та в звітності обґрунтовані у працях таких науковців, як А.В. Амалян, Н.А. Букало, Л.І. Коваль, П.О. Куцик, Ф.Ф. Макарук, Л.Я. Підвисоцька, Т.О. Тарасова, О.В. Фоміна, Н.В. Чебанова, І.Л. Шерер, Л.М. Янчева.

Віддаючи належне науковим напрацюванням вчених, слід відзначити, що за сучасних умов ведення бізнесу подальшого наукового розвитку потребують принципово важливі питання, що пов'язані із забезпеченням ефективності функціонування підсистем обліку та контролю реалізації в інформаційній системі управління роздрібним товарообігом торговельного підприємства.

Метою дослідження є вивчення теоретичних положень і діючої практики управління реалізацією товарів та послуг, виявлення недоліків існуючої системи обліку та контролю реалізації товарів та послуг, розробка пропозицій щодо їх усунення.

Завданнями дослідження є:

- розкрити сутність понять «товар» та «послуга» на основі узагальнення сучасних концепцій до визначення цих категорій з позиції економічної теорії, бухгалтерського обліку, контролю та аналізу;
- дослідити сучасні підходи до класифікації та оцінки товарів та послуг;
- вивчити порядок реалізації товарів та послуг, а також особливості розрахунків з покупцями в національній та міжнародній системах;

- розглянути існуючі проблемні питання обліку на етапах реалізації товарів та послуг;
- ознайомитися з особливостями організаційно-економічної діяльності ТОВ «АДІС-АВТО» та їх впливом на інформаційне забезпечення обліково-контрольної системи процесу реалізації товарів та послуг;
- провести оцінку організації обліку, контролю та аналізу реалізації товарів та послуг на базовому підприємстві;
- здійснити розробку напрямків удосконалення системи обліку та контролю реалізації товарів та послуг торговельних підприємств;
- застосувати методи економіко-математичного моделювання для пошуку шляхів підвищення ефективності діяльності ТОВ «АДІС-АВТО».

Об'єктом дослідження є процес формування інформаційного забезпечення системи обліку, контролю та аналізу реалізації товарів та послуг.

Предметом дослідження є теоретичні та організаційно-методичні засади обліку та контролю реалізації товарів та послуг у ТОВ «АДІС-АВТО».

Методи дослідження. Для досягнення мети, поставленої в роботі, були використані наступні методи дослідження: порівняння та узагальнення, аналізу та синтезу, причинно-наслідкового та абстрактно-логічного зв'язку (при дослідженні концептуальних основ інформаційного забезпечення обліку та контролю), економічний аналіз, статистичні та економіко-математичні методи (для узагальнення результатів аналізу та контролю).

Інформаційною базою дослідження є законодавчі і інструктивні матеріали, роботи вітчизняних і зарубіжних вчених у галузі обліку, контролю та аналізу реалізації товарів та послуг, дані ТОВ «АДІС-АВТО», ресурси мережі Інтернет.

Елементи наукової новизни полягають у подальшого розвитку концептуальних основ обліку та контролю процесу реалізації товарів і послуг та практичному обґрунтуванні перспектив розвитку системи документального, аналітичного й синтетичного обліку, внутрішнього контролю та аналізу реалізації товарів та послуг у ТОВ «АДІС-АВТО».

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Розкрито сутність понять «товар» та «послуга» на основі узагальнення сучасних концепцій до визначення цих категорій з позиції економічної теорії, бухгалтерського обліку, контролю та аналізу.

В економічній теорії існує основна концепція визначення товару: зовнішній предмет, річ, яка завдяки її властивостям, задовольняє які-небудь людські потреби. Товар, як зовнішній предмет, має матеріальну форму, є відчутним та видимим, що дозволяє його ідентифікувати, сертифікувати, маркувати. Товар можна зберігати як до, так і після продажу. Купівля товару призводить до виникнення права власності на нього, яке полягає у праві володіння, користування і розпорядження товаром.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку торговельного підприємства інформації про товари і розкриття її у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», згідно з яким «товари – це матеріальні цінності, що придбані (отримані) та утримуються підприємством / установою з метою подальшого продажу»

Послуга – це нематеріальна продукція, виробничий процес або дія, у яких споживання корисного блага обов'язково починається одночасно з його виробництвом.

2. Досліджено сучасні підходи до класифікації та оцінки товарів та послуг.

У ринкових умовах змінюються поняття про об'єкти процесу реалізації торгівлі. Об'єктами досліджень у торговельній діяльності стають не тільки звичайні товари народного споживання, але й усі матеріальні та нематеріальні цінності, які є об'єктами купівлі-продажу, а саме: 1) продовольчі та непродовольчі товари народного споживання; 2) обладнання, матеріали, напівфабрикати, комплектуючі, енергоносії, які раніше відносилися до категорії засобів виробництва та ресурсів і розподілялись у господарства через державні органи матеріально-технічного постачання; 3) земля, її надра; 4) цінні папери; 5)

рухоме та нерухоме майно фізичних та юридичних осіб, яке утворює вторинний ринок цього майна; 6) ідеї; 7) послуги

З метою податкового обліку всі запаси вважаються товарами (пп. 14.1.244 ПКУ): товари - матеріальні та нематеріальні активи, у тому числі земельні ділянки, земельні частки (паї), а також цінні папери та деривативи, що використовуються у будь-яких операціях, крім операцій з їх випуску (емісії) та погашення.

Кожний вид послуг можна розглядати окремо як специфічну сферу діяльності з лише їй властивими особливостями, а всю сферу послуг можна представити як сукупність цих видів діяльності. Традиційно у світовій практиці до основного переліку послуг входять: транспорт, страхування, банківські та інші фінансові операції, будівництво та інжиніринг, зв'язок, інформаційно-обчислювальні послуги, операції з найму робочої сили, прокат фільмів і телепрограм, рекламу, бухгалтерську справу, освіту, консультування з питань управління, юридичні, технічні та інші професійні послуги.

В Україні склалося дещо інше визначення галузей сфери послуг: частину з перелічених послуг завжди включали до матеріального виробництва, іншу більшу частину послуг зараховували до нематеріального виробництва, а деякі види послуг донедавна практично були відсутні на українському ринку або офіційно не визнавалися (операції з нерухомістю, валютою, репетиторство та ін.).

3. Розглянуто порядок реалізації товарів та послуг, а також особливості розрахунків з покупцями в національній та міжнародній системах.

Однією з важливих передумов ефективного функціонування економіки країни є розвиток торгівлі, яка повинна спиратися як на державний, так і на ринковий механізм впливу на споживчий ринок.

Під торговельною діяльністю розуміють ініціативну самостійну діяльність юридичних осіб і громадян по здійсненню купівлі-продажу споживчих товарів з метою одержання прибутку.

Торговельна діяльність здійснюється суб'єктами підприємницької

діяльності всіх форм власності за наявності державного дозволу (ліцензії, патенту) на право здійснення такої діяльності. Залежно від форм організації і призначення вона поділяється на оптову і роздрібну.

Залежно від форми організації і виконуючих функцій торгівлі підприємства поділяються на оптові та роздрібні. Оптові підприємства, виконуючи функції зв'язуючого ланцюга між підприємством та роздрібною торгівлею, забезпечують найбільш раціональний прохід товарів від підприємств-виробників до торгових та інших підприємств-споживачів для промислової переробки. Задача оптових підприємств складається в тім, щоб забезпечити: відвантаження товарів покупцям оптимальними партіями, що сприяє кращому використанню транспортних засобів, зниженню витрат з транспортування і витрат обігу; своєчасне забезпечення товарами, необхідними для населення або виробництва; пакування та сортирування товарів, їх комплектність та асортимент. Роздрібні торгові підприємства реалізують товари безпосередньо населенню, а також виконують операції продажу товарів малим оптом деяким закладам (дитячим дошкільним закладам, школам, лікарням та іншим).

Наряду із спеціалізованими торговими підприємствами реалізацію товарів можуть виконувати промислові, сільськогосподарські та інші підприємства через фірмові магазини, що дозволяє краще вивчити споживацький попит на свою продукцію і оперативно реагувати на зміни ринку споживачів.

Одною з особливостей бухгалтерського обліку в торгівлі є те, що облік роздрібного товарообігу ведеться, як правило, в грошовому вимірюванні за продажними (роздрібними) цінами, що зумовлено широкою номенклатурою товарів (за винятком ювелірних та деяких інших товарів), а також тим, що виручка від реалізації відображається тільки в грошових показниках.

Оптова торгівля – сфера підприємницької діяльності з придбання товарів для їх подальшої реалізації підприємствам роздрібною торгівлі, іншим суб'єктам підприємницької діяльності. Вона включає як безпосередні комерційні зв'язки в умовах договору купівлі-продажу й поставки між підприємствами-виробниками і споживачами, так і зв'язки між ними через торгових посередників.

В широкому розумінні оптовими вважаються операції, коли суб'єкт підприємницької діяльності (покупець) з метою отримання прибутку купує у великій кількості товари не для власного споживання, а для подальшого перепродажу їх меншими порціями від свого імені іншим споживачам, виконуючи в цей період функції зберігання і транспортування товарів.

Роздрібна торгівля – сфера підприємницької діяльності з продажу товарів (послуг) безпосередньо кінцевим споживачам для їх власного некомерційного споживання. Роздрібний товарооборот включає як продаж товарів населенню вроздріб, так і відпуск за безготівковими розрахунками дрібним оптом продовольчих товарів закладам освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення тощо (школам, інтернатам, будинкам відпочинку, лікарням тощо).

В процесі діяльності на складах оптових підприємств зосереджуються значні запаси товарів, необхідні для формування торговельного асортименту і забезпечення роздрібної торгової мережі та інших споживачів необхідними товарами. Важливим завданням бухгалтерського обліку є правильна організація обліку товарних ресурсів за місцями їх зберігання і в бухгалтерії. В оптових підприємствах облік товарів може здійснюватися по партійним або оперативно-бухгалтерським методом.

При по партійному методі кожен партію товарів, що надходить за одним документом, зберігають і обліковують окремо. На кожен партію товарів виписують товарний ярлик, який розміщують при товарах, а на кожне тарне місце стійкою фарбою наносять номер партії. Цей номер в подальшому вказують на всіх видаткових документах, якими оформляють відпуск товарів. Одночасно в товарному ярлику записують номер видаткового документа і кількість відпущеного товару.

Оперативно-бухгалтерський (сальдовий) метод обліку застосовується при великій номенклатурі товарних запасів на складах і базах оптових підприємств. При цьому методі кількісно-сортівний облік товарів на складах ведуть в картках складського обліку, які відкриваються на кожний номенклатурний номер товарів.

4. Розглянуто існуючі проблемні питання обліку на етапах реалізації товарів та послуг.

В сучасних умовах розвитку економіки, система бухгалтерського обліку інформацію щодо руху товарів та послуг і їх реалізації надає не завжди точно та оперативно, така інформація не є комплексною та систематизованою, аналітичні роботи часто проводяться без формулювання відповідних висновків та рекомендацій керівництву.

Також існуюча облікова система не надає інформації про таку важливу частину витрат, як маркетингові витрати підприємства, що значно ускладнює проведення ефективної маркетингової політики на основі використання обліково-аналітичного забезпечення. Дана проблема стосується не лише маркетингової діяльності, а в цілому пов'язана із певною «матеріальною орієнтацією» облікової системи, яка не враховує ключові нематеріальні фактори, від яких на сьогодні залежить ефективність функціонування бізнесу.

5. Розглянуто особливості організаційно-економічної діяльності ТОВ «АДІС-АВТО» та їх вплив на інформаційне забезпечення обліково-контрольної системи процесу реалізації товарів та послуг.

ТОВ «АДІС-АВТО» – це підприємство, яке здійснює продаж автомобілів, їх гарантійний ремонт, технічне обслуговування (шумоізолювання, встановлення автосигналізації, діагностика та ремонт тощо).

Для підприємств, які займаються придбанням і реалізацією транспортних засобів, автомобілі виступають в ролі товару. А правові відносини купівлі-продажу товару регламентуються Цивільним кодексом України. Найчастіше угоди, в яких одна сторона продає автомобіль, а інша його набуває, оформляються договорами поставки та комісії (ст. 712 і ст. 1011 ЦК).

У бухгалтерському обліку придбані автомобілі зараховуються на баланс за первісною вартістю, яка формується відповідно до п. 9 П(С)БО 9 «Запаси», і оприбутковуються на відповідні субрахунку рахунку 28.

Товари в роздрібну торгову мережу надходять на підставі договорів купівлі-продажу (угод, замовлень), що укладаються з постачальниками

(оптовими торговими підприємствами чи безпосередньо з підприємствами-виробниками товарів).

Облік товарів у підприємствах роздрібно́ї торгівлі ведуть за місцями зберігання і матеріально відповідальними особами в грошовому вимірнику за продажними (роздрібними) цінами. Також здійснюється кількісно-вартісний облік товарів.

6. Проведено оцінку організації обліку, контролю та аналізу реалізації товарів та послуг на базовому підприємстві.

У процесі вивчення діючої практики бухгалтерського обліку на ТОВ «АДІС-АВТО» було встановлено, що в цілому облік на підприємстві ведеться відповідно до вимог чинного законодавства, але, як показали наші дослідження, є певні недоліки та помилки, які потребують виправлення. Так, вважаємо, що до основних недоліків діючої системи обліку та контролю, виявлених за результатами дипломного дослідження, відносяться наступні.

На підприємстві відсутній Наказ про облікову політику, що порушує діюче законодавство України, зокрема Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», згідно ст. 5 якого підприємство повинно самостійно визначати за погодженням з власником відповідно до установчих документів облікову політику.

Перевірка правильності внесення витрат на утримання збутового апарату ТОВ «АДІС-АВТО» показала, що була в бухгалтерії підприємства включена зайві витрати до складу таких витрат – «Витрати на врегулювання спорів у судових органах».

На підприємстві не створюється резерв сумнівних боргів, тобто не забезпечується достовірне відображення дебіторської заборгованості у фінансових звітах. Як відомо, формування резерву сумнівних боргів обумовлено принципом обачності, відповідно до якого методи оцінки, що використовують у бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства. Таким чином, резерв сумнівних боргів виступає в ролі інструмента коригування оцінки дебіторської

заборгованості, що на досліджуваному підприємстві не забезпечується і відтак негативно впливає на достовірність фінансової звітності.

7. Здійснено розробку напрямків удосконалення системи обліку та контролю реалізації товарів та послуг торговельних підприємств.

З метою усунення виявлених недоліків, вдосконалення системи обліку та контролю операційних витрат ТОВ «АДІС-АВТО» необхідно впровадити такі заходи:

– сформувати та затвердити Наказ про облікову політику, в якому, окрім іншого, передбачити основні методичні, організаційні та контрольні положення щодо обліку витрат. У наказі необхідно: по-перше, врахувати організаційно-правову форму підприємства, галузеві особливості економічної діяльності, обсяги діяльності підприємства; по-друге, передбачити принципи, методи і процедури, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку витрат, у т.ч. операційних, що затверджені Методичними рекомендаціями щодо облікової політики підприємства № 635 від 27.06.2013 року, зокрема зазначити:

- порядок обліку і розподілу транспортно-заготівельних витрат, ведення окремого субрахунку обліку транспортно-заготівельних витрат;

- класифікацію витрат в бухгалтерському обліку підприємства, склад витрат операційної діяльності, а також групування витрат операційної діяльності за економічними елементами;

- застосування класу 8 та/або 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого наказом МФУ від 30 листопада 1999 року №291;

- з метою поглиблення аналітичного обліку з огляду на те, що підприємство, згідно з діючим законодавством, має право самостійно приймати рішення щодо ведення аналітичного обліку та відкриття рахунків третього і нижчих порядків, вважаємо за доцільне ввести рахунки третього порядку до рахунку 702 «Дохід від реалізації товарів»: 7021 «Дохід від реалізації товарів», 7022 Дохід від реалізації товарів зі знижками», 7023 «Дохід від реалізації товарів

за іншими заходами впливу на обсяги продажу товарів», а також до рахунку 704 «Вирахування з доходу»: 7041 «Вирахування з доходу за товари, повернені покупцями»; 7042 «Сума знижок, наданих покупцям», 7043 «Інші вирахування з доходу». Це не лише забезпечить деталізацію облікової інформації щодо результатів продажу товарів, але й дасть змогу організувати дієву систему управлінського обліку та внутрішньої звітності на підприємстві, суттєво підвищити якісний рівень внутрішнього контролю й аналізу товароруху;

- з метою поглиблення аналітичних можливостей обліку витрат на збут і відокремлення саме маркетингових витрат, рекомендуємо у його складі рахунку 93 виділити два субрахунки: 931 «Витрати на збут» і 932 «Маркетингові витрати». Система синтетичного обліку маркетингових витрат передбачає виділення наступних субрахунків другого рівня: 9321 – витрати на торгову марку; 9322 – витрати на бренд; 9323 – витрати на рекламу; 9324 – витрати на паблік рілейшнз; 9325 – інші маркетингові витрати. Проведення таких змін також зумовлює необхідність удосконалення фінансової звітності підприємства, зокрема, Звіту про фінансові результати та Приміток до річної фінансової звітності.

- метод обчислення резерву сумнівних боргів (у разі потреби – спосіб визначення коефіцієнта сумнівності);

- періодичність закриття на фінансовий результат витратних рахунків;

8. Застосовано методи економіко-математичного моделювання для пошуку шляхів підвищення ефективності діяльності ТОВ «АДІС-АВТО».

За допомогою трендового аналізу було розраховано прогностні значення на 2018-2019 рр. таких показників, як чистий дохід підприємства від реалізації, собівартість реалізованих товарів та послуг, чистий прибуток від реалізації, маркетингові витрати, частки маркетингових витрат у витратах на збут.

Зазначені заходи дозволять покращити фінансово-господарську діяльність ТОВ «АДІС-АВТО».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрющенко Н.С. Формування інформації про адміністративні витрати в управлінському обліку / Н.С. Андрющенко // Облік і фінанси АПК. – № 1. – 2010 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Банасько Т.М. Проблемні питання бухгалтерського обліку маркетингових витрат // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2015. – Вип. 12. – С. 239-242.
3. Бардаш С. В. Економічний контроль в Україні: системний підхід : [монографія] / С. В. Бардаш – К. : Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2010. – 656 с.
4. Бернстайн Л. Анализ финансовой отчетности / Пер. с англ. / [Л. Бернстайн] ; под ред. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 624 с.
5. Беркутова Т.А., Дорофеев В.Д. Козволюция содержания маркетинга и интерпретации эффективности бизнеса в процессе развития экономики // Известия высших учебных заведений. Поволжский регион. Общественные науки. – 2012. – № 1 (21). – С. 204-208.
6. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: [навч. посібник] / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька. – К.: КНЕУ, 2005. – 592 с.
7. Бородкін О.С. Про формування і облік собівартості продукції за ринкових умов / О.С. Бородкін // Бухгалтерський облік і аудит: – 2012. – № 3. С.32 – 41.
8. Бутинець Ф. Ф.: Бухгалтерський фінансовий облік 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир 2009. – 912 с.
9. Бухгалтерський облік в Україні: навч. посібник / За ред. Р.Л. Хамяна, В.І. Лемішовського. – 4-те вид., доп. і перероб. – Львів: Нац. університет "Львівська політехніка" (Інформаційно-видавничий центр "Інтелект +" Інституту післядипломної освіти), "Інтелект-Захід", 2005. – 1072 с.
10. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік: нормативно-правові документи. – К.: ЦУЛ, 2009. – 656с.
11. Верхоглядова Н., Шило В., Ільїна С., Кисла В. Бухгалтерський

фінансовий облік. Теорія та практика: Навч. посібник. – К.: Центр навч. літератури, 2010. – 536 с.

12. Власюк Н.І. Оцінка ділової активності підприємств / Н.І. Власюк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2004. – Випуск 14.4. – С. 172-176.

13. Внутрішній економічний механізм підприємства : [навчальний посібник] / В. М. Гончаров, Н. В. Касьянова, Н. В. Вещепура, Д.В. Солоха та ін. – Донецьк : СПД Купріянов В.С., 2007. – 284 с.

14. Волкова Н. А. Сучасні підходи аналізу ефективності фінансової діяльності підприємств / Н. А. Волкова // Актуальні проблеми розвитку економіки в умовах глобалізації: матеріали міжнародної науково-практичної конференції – Тернопіль – Чортків, 2012. – С. 210-214.

15. Волкова Н.А. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: [монографія] / Н.А.Волкова, Р.М.Волчек, О.М.Гайдаєнко, Н.В. Мозгова та ін. – Одеса, 2012. – 292 с.

16. Гайдаєнко О.М. Аналіз ділової активності підприємства / Гайдаєнко О.М. // Вісник соціально-економічних досліджень: Збірник наукових праць.. – 2014. – №325. – С. 35–36.

17. Гайдаєнко О. М., Шевчук Н. С. Управлінський аналіз: Навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2015. - 151 с .

18. Граковський Ю. Продаж автомобілів через автосалони// вісник: офіційно про податки. – 2018. – №34 (34) URL : <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/3580>

19. Грещак М. Г. Управління витратами : [Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц.] / М. Г. Грещак, О. С. Коцюба. – К. : КНЕУ, 2002. – 131с.

20. Должанський М. І., Должанський А. М. Бухгалтерський облік в Україні з використанням Положень (стандартів) бухгалтерського обліку: Навчальний посібник. – Л.: Львівський банківський інститут НБУ, 2003. – 494 с.

21. Друри К. Управленческий и производственный учет: пер. с англ. / К. Друри. - 5-е изд., перераб. и доп. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. - 735 с.

22. ДСТУ 4303:2004 «Роздрібна та оптова торгівля. Терміни та

визначення понять» від 1 липня 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.profiwins.com.ua/ru/directories1/dstu4303.html>.

23. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 р. № 3125-ХІІ // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>

24. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р., № 996-ХІV. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

25. Закон України «Про господарські товариства», затверджений Верховною Радою України 19.09.1991 № 1576-ХІІ. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

26. Закон України «Про підприємства в Україні» від 27.30.1991 р. № 887-ХІІ. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/887-12>

27. Задорожний З. Учет прочих расходов операционной деятельности / З. Задорожний // Баланс. – 2011. – №22 (355). – С. 37-40.

28. Иванов Г.Г. Экономика и организация деятельности торгового предприятия : [учебное пособие] / Г.Г. Иванов и др. ; под общ. ред. А.Н. Соломатина. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 295 с.

29. Кащена Н.Б., Носач Н.М. Облік реалізації товарів в підприємствах торгівлі // Економіка і суспільство). – 2016. – Вип. №7. – С. 921-925.

30. Кінзерська Н.В. Система контролю торговельного підприємства: критичний аналіз та напрями удосконалення // Фінансовий простір. – 2013. – №4 (12). – С. 107-114.

31. Клепар Г. І. Витрати підприємства в податковому кодексі України та національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку: узгодженість та суперечності / Г. І. Клепар // Науковий вісник ужгородського університету, 2011. – Ч. 2. – [Серія: Економіка. Спецвипуск 33]. – С.96-100.

32. Козлов В.В. Анализ рентабельности деятельности предприятия (на примере ОПХ «Овощевод») [Електронний ресурс] / В.В. Козлов // Режим

доступу : <http://journalaael.intelbi.ru/main/wp-content/uploads/2012/09/pdf>

33. Костецький Я.І. Факторний аналіз рентабельності діяльності сільськогосподарських підприємств / Я.І. Костецький / Економічний аналіз. – 2012. – Випуск 10. – Ч. 4. – С. 179-181.

34. Костирко Р. О. Контроль і аналіз в системі управління економічним потенціалом господарюючого суб'єкта: методологія та організація: [монографія] / Р.О. Костирко. – Луганськ: СНУ ім. В.Даля, 2010. – 728 с.

35. Кужельний М.В., Линник В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. – Київ: КНЕУ, 2009. – 334 с.

36. Куриленко Т.П. Теоретичні аспекти визначення ділової активності [Електронний ресурс] / Т.П. Куриленко. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu/Ekon/2009_6/6.pdf.

37. Лоханова Н. О. Облік виручки по договорах з клієнтами – нові підходи до визнання відповідно до МСФЗ 15 / Н. О. Лоханова // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. - № 21. – С. 38-41.

38. Лукан О.М. Облік і аналіз витрат маркетингової діяльності : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.09 / ЖДТУ. – Житомир, 2017. – 20 с.

39. Максимова В.Ф. Бухгалтерський облік (частина I): [Навч. посібник] / В.Ф. Максимова. – Одеса: ОНЕУ, 2013. – 462 с.

40. Максимова В.Ф. Бухгалтерський облік (частина II): [Навч. посібник] / В.Ф. Максимова. – Одеса: ОНЕУ, 2013. – 324 с.

41. Малютяк С. Облік запасів: деякі нюанси застосування П(С)БО та МСБО // Аудитор України. – 2015. – № 7-8 (236-237). – С. 50-53.

42. Медвідь Л.Г., Харинович-Яворська Д.О. Організаційно-методичні аспекти внутрішнього контролю діяльності торговельних підприємств у конкурентному середовищі // Ефективна економіка. - 2014. -№ 11. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3524>

43. Мешкова Н. Л. Економічна сутність ділової активності промислового підприємства / Н. Л. Мешкова // Вісник економічної науки України. – 2013. – № 1. – С. 105-108.

44. Мних Є. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручн. / [Електронний ресурс] / Є.М. Мних. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/1663111641846/ekonomika/ekonomichniy_analiz_-_mnih_yev
45. Москаленко В. П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства / В. П. Москаленко, О. Л. Пластун // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 6. – С. 181–191.
46. Моссаковський В. Система контролю витрат за сучасних умов / В. Моссаковський // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 9. – С.29-34.
47. Мостова Т. В. Облік і аудит готової продукції та її фінансових результатів від реалізації / Т. В. Мостова // Збірник наукових праць. – Кам'янець-Подільський, 2009. – С. 227-228.
48. Нападовська Л. В. Внутрішньогосподарський контроль в ринковій економіці : [монографія] / Л. В. Нападовська. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2000. – 224 с.
49. Огійчук М.Ф., Новіков І.Т., Рагуліна І.І. Аудит: організація і методика: Навч. посібник - К.:Алерта, 2010. - 584 с.
50. Одінцева Т.М., Невмержицька О.В., Чаус І.В. СVP-аналіз як інструмент управління фінансовими результатами підприємства // Фінансовий простір. – 2013. - № 1 (9). – С. 90-95. URL : <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1301/13otmcat.pdf>
51. Остапенко Я.О. Облік витрат на виробництво та собівартість продукції в ринкових умовах / Я. О. Остапенко // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право), 2010. – № 2(49). – С. 121-126.
52. Пальчук П.М. Ліцензування торговельної діяльності в Україні : дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / П.М. Пальчук. – К., 2008. – 224 с
53. Партин Г.О. Управлінський облік : [навч. посібн.] / Г.О. Партин, А. Г. Загородній. – К. : Знання, 2007. – 303 с.
54. Пенькова А. С. Витрати як базовий елемент господарської

діяльності / А. С. Пенькова // Економічний простір, 2008. – № 13. – С. 298 – 303.

55. Петренко С. М. Контрольно-аналітичний механізм в управлінні бізнесом підприємства : [монографія] / С. М. Петренко, І. В. Сіменко. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. – 232 с.

56. Пічугін П. 1С: Бухгалтерія: доступно для бухгалтера: Повний практичн. посібник для сучасного бухгалтера. – Харків: Фактор, 2006. – 452 с

57. Плешонкова Л. Формування витрат згідно П(С)БО / Л. Плешонкова // Бухгалтерський облік. – 2010. – № 10 – С.32 –36.

58. Податковий кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 02.12.2010 р. № 2755-VI // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

59. Поддубна Н.М.Внутрішній контроль у роздрібних торгових підприємствах споживчої кооперації: особливості побудови та здійснення // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки . – 2015. – Вип. 27. – С. 268-277.

60. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : Наказ Міністерства фінансів України Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» від 20 жовтня 1999 р. № 246, втратив чинність [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

61. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р., № 290. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://pro-u4ot.info/index.php?section=browse&CatID=92&ArtID=133>

62. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р., № 290. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO16.aspx>

63. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28 грудня

2000 р. № 353., № 290. // Електронний ресурс]. - Режим доступу:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>

64. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

65. Подольська В.О. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / В.О. Подольська, О.В. Яріш. – К. : ЦНЛ, 2007. – 488 с.

66. Протопопенко Г.О. Витрати на маркетинг і збут: проблеми розмежування та обліку // Наукові праці КНТУ. – Кіровоград: КНТУ, 2005. – Вип.7. – Ч. II. – С. 403–407.

67. Пушкар М. С. Фінансовий облік: Підручник. - Тернопіль: Карт-бланш, 2002. - 628 с.

68. Пушкар М. С., Щирба М. Т. Фінансовий облік у системі управління. – Тернопіль: Карт-бланш, 2006. – 178 с.

69. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / Г.В. Савицкая. – Минск: Новое знание, 2002. – 704 с.

70. Сиротенко Н. А. Застосування системного підходу в управлінні матеріальними ресурсами промислового підприємства // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – Черкаси: ЧДТУ, 2004. – Вип. 10. – С. 225-232.

71. Сиротенко Н.А. Нормативно-методичне забезпечення бухгалтерського обліку матеріальних ресурсів – сучасність та перспективи // Методика обліку, аналізу і аудиту в контексті світової та вітчизняної практики її вдосконалення: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих учених (27-28 квітня 2005 р.). – К.: КНЕУ, 2005. – С. 67-69.

72. Сиротенко Н.А. Облік матеріальних ресурсів промислового підприємства // Збірник наукових праць Державної академії статистики, обліку та аудиту. – К., 2004. – С. 79-86.

73. Сиротенко Н. А. Передумови розвитку системи бухгалтерського обліку та контролю матеріальних ресурсів // Вісник соціально-економічних

досліджень. – Одеса: ОДЕУ, 2005. – Вип. 19. – С. 296-301.

74. Сиротенко Н.А. Проблеми визначення управлінського обліку і його місця у загальній інформаційній системі промислового підприємства // Облік, аналіз і аудит у сучасному бізнесі: Міжнародна науково-практична конференція. – Львів: ПП Компакт-ЛВ, 2004. – С. 303-307.

75. Сиротенко Н.А. Удосконалення системи класифікації матеріальних ресурсів на підприємствах // Вісник соціально-економічних досліджень. – Одеса: ОДЕУ, 2003. – Вип. 14. – С. 279-283.

76. Сиротенко Н.А. Функції обліку та контролю в системі управління матеріальних забезпеченням виробництва (на прикладі підприємств кондитерської галузі) : дис. канд. екон. наук : 08.00.09 / Сиротенко Наталія Аналоліївна. – Одеса, 2007. – 377 с.

77. Скригун Н. П. Економічна сутність категорії витрат виробництва / Н. П. Скригун // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – №4. – С.11-15.

78. Сливка Я.В. Проблематика використання термінів «продаж», «реалізація», «збут» / Я.В. Сливка // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : міжнародний збірник наукових праць. Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. – 2011. – Вип. 2 (20). – С. 434–447

79. Слободяник Ю.Б., Сиротенко Н.А. Підготовка, подання та аудит фінансової звітності: траєкторія змін // Облік і фінанси. – 2018. – №1 (79). – 72-79.

80. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посіб. / В. В. Сопко. - К. : КНЕУ, 2006. - 526 с.

81. Сопко В.В. Завгородній В., Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу. – К.: КНЕУ, 2008. – 260 с.

82. Стахов О.І. Організація обліку реалізації товарів на підприємствах роздрібної торгівлі // Молодий вчений. – 2018. – № 4 (56). – С. 153-160.

83. Стельмахук А. М. Бухгалтерський облік : навч. Посібник для студ. вищих навч. закладів / А. М. Стельмахук, П. С. Смоленюк. – К. : Центр

учбової літератури, 2007. – 528 с.

84. Сук П. Л. Групування витрат виробництва в умовах ринку / П. Л. Сук // Економіка АПК. – 2006. – №1. – С.55.

85. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 3-те вид. допов. і перероб. – К.: Алерта. – 2011. – 1076 с.

86. Траченко Л. А. Послуга як об'єкт товарознавства: організація та контроль за якістю: Навчальний посібник. – Одеса ОНЕУ, ротاپринт, 2012. – 152 с.

87. Турило А. М. Управління витратами підприємства : [Навч. посібник] / А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, Н. М. Цуцурук. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 120 с.

88. Турило А. М. Уточнення сутності поняття „витрати» і їхньої економічної оцінки на підприємстві / А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, Н. М. Цуцурук // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №11. – С. 85-88.

89. Управленческий учет и проблемы классификации затрат / В.Э.Керимов, С. И. Адумукас, Е. В. Иванова // Менеджмент в России и за рубежом. – 2012. – № 1. – С. 125-134.

90. Учет расходов операционной деятельности в торговле // Бухгалтерия, налоги, бизнес. – 2010. – №12. – С. 38-46.

91. Фадеева А. Н. О методике использования операционного анализа в хозяйственной деятельности предприятия / А. Н. Фадеева // Економіка: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць.– Дніпропетровськ: ДНУ, 2012. – Випуск 132. – С. 36-39.

92. Федорченко А.В., Федорченко О.Є. Методичні аспекти планування витрат на маркетинг підприємства // Економічний вісник НТУУ «КПІ». – 2016. – №13. – С. 418-423.

93. Финансовый менеджмент. Теория и практика / И. Т. Балабанов, Е. В. Быкова, и др.; под ред. Е. С. Стояновой. – М., 1997. – 574 с.

94. Фінансовий облік – Навчальний посібник / За ред.. В. К. Орлів, С. В. Хоми – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 510 с.

95. Фінансовий стан підприємств України: аналітичний статистичний огляд / І. О. Школьник, С. В. Леонов; І. М. Боярко та ін. Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. – 69 с.
96. Фірсова Н.В. Облік і контроль торговельних витрат підприємств споживчої кооперації (на прикладі роздрібних торговельних підприємств) : автореф. дис. ... канд.. екон. наук; 08.00.09. – К., 2008. – 23 с
97. Фоміна О.В. Облік і аудит в управлінні продажами товарів : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / О.В. Фоміна ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2008. – 21 с.
98. Хорнгрен Ч. Управленческий учет: пер. с англ. / Ч. Хорнгрен, Дж. Фостер, Ш. Датар. - 10-е изд. - СПб. : Питер, 2007. - 1008 с.
99. Чабанюк О.М. Облік товарів у системі управління підприємств роздрібною торгівлі / О.М. Чабанюк, Н.О. Юганович // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.3. – С. 297–301.
100. Череп А. В. Управління витратами суб'єктів господарювання : [Монографія] / А. В. Череп. – Ч.1. – Х. : ВД „ІНЖЕК», 2006. – 368 с.
101. Шарманська В. М. Первинна документація і реєстри бухгалтерського обліку: Навч. посіб. / В. М. Шарманська. – К.: Знання, 2009. – 269 с.
102. Шевчук В. О. Контроль господарських систем в суспільстві з перехідною економікою. Проблеми теорії, організації, методології [Текст] : монографія / В. О. Шевчук. – К. : Київ. держ. торг.-екон.ун-т, 1999. - 370 с.
103. Ярмоленко В. П. Собівартість – об'єктивна економічна категорія / В. П. Ярмоленко // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2012. – № 8. – С. 8-13.
104. Ярошенко А.С. До питання обліку товарів на підприємствах / А.С. Ярошенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789.pdf>.
105. Яцишин Н. Методика аналізу фінансового стану підприємства / Н. Яцишин // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний

економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету „Економічна думка», 2015. – Вип. 10. – Ч. 4. – С. 439–445.